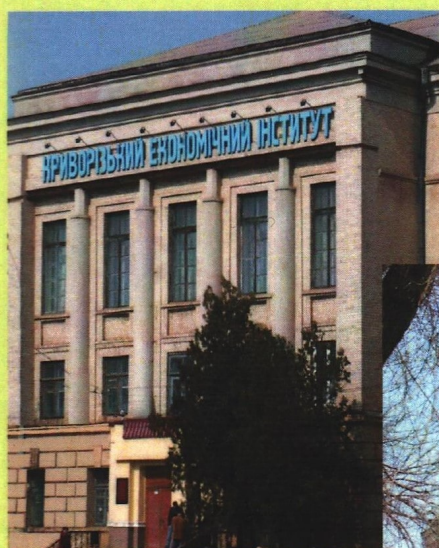

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Криворізький економічний інститут
Державного вищого навчального закладу
“Київський національний економічний університет
ім.Вадима Гетьмана”

ВІСНИК

**КРИВОРІЗЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО
ІНСТИТУТУ КНЕУ**

**збірник наукових
праць**

№1(25) ' 2011

ВІСНИК КРИВОРІЗЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ІНСТИТУТУ КНЕУ

**2011
№1 (25)**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЗАСНОВАНИЙ У 2004 Р., ВИХОДИТЬ 4 РАЗИ НА РІК**

ЗМІСТ

<i>Економічна теорія та історія, механізми регулювання економіки</i>	
Осмятченко Л.М. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ – ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ.....	3
<i>Економіка підприємств та управління виробництвом, економіка галузей господарства</i>	
Брігченко І.Г. МІСЦЕ МАЛОГО БІЗНЕСУ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	8
Філюк Г., Ульянов К. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ.....	11
Король Г.О., Распопова Ю.О. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ РОБІТНИКІВ СТАЛЕПЛАВИЛЬНОГО ЦЕХУ ТА ЇЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	17
Москаленко О.М., Мура О.О. ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЧЛЕНСТВА В СОТ НА СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ВИРОБНИКІВ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЦУКРУ.....	22
Удовенко В.О. КОНЦЕПЦІЯ МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНОЇ КОНФЛІКТНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ.....	28
Логвіна Ю.М. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ЗМІНАМИ НА ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	32
Скринько Н.В., Іщенко М.Л., Сич К.Р. ЦІННІСНООРІЄНТОВНИЙ ВИБІР НАПРЯМКУ ФАХОВОГО СПРЯМУВАННЯ ОСВІТНИХ ПОСЛУГ.....	36
Сацук В.І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ МЕРЕЖЕВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	39
Рибалко Л.П. МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ КРИВБАСУ.....	46
Прилуцький А.М. ХАРАКТЕРИСТИКА СТРУКТУРНИХ ОЗНАК АГРАРНОГО РИНКУ.....	51
Гринів І.З. МЕХАНІЗМ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВСТАНОВЛЕНИМ ПОРЯДКОМ БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ.....	56
<i>Кількісні методи в економіці, економіко-математичне моделювання, економічна кібернетика</i>	
Макаренко В.О. МОДЕЛЮВАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ ІНСТРУМЕНТАМИ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ УКРАЇНИ.....	64
Соловйова К.В. ІДЕНТИФІКАЦІЯ КЛАСТЕРІВ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	69
<i>Фінанси, грошовий обіг, кредит</i>	
Котковський В.С. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ІННОВАЦІЙ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ.....	77
Афанасьєв Є.В. ПОЗИЦІЯ ОБЛІКОВОЇ І ФІНАНСОВОЇ СЛУЖБ У ПРОЦЕСІ РОЗРОБКИ І ВПРОВАДЖЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	82
Якимчук Т.П. ЕМІСІЙНА СТРАТЕГІЯ З ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНОК КОРПОРАТИВНИХ ОБЛІГАЦІЙ.....	88
Бондаренко Т.Ю. ОБ'ЄКТИ, ФУНКЦІЇ ТА ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ БЮДЖЕТНО-АНАЛІТИЧНОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ.....	96
Осмятченко В.О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ПРЕДМЕТОМ І МЕТОДОМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	100
Ковтун М.В. ОСОБЛИВОСТІ РЕІЛТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РИНОК НЕРУХОМОСТІ.....	107
Ігнатова О.М., Романченко В.В. ВПЛИВ СИСТЕМИ СТРАХУВАННЯ ВКЛАДІВ КЛІЄНТІВ БАНКУ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ.....	113
Волков Д.П. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	119
Семенов А.Ю. РОЛЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ У СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДТВОРЕННІ: ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ (XVII – XIX ст.).....	123
<i>Економіка мінеральної сировини, економічна геологія, економіка природокористування і охорони навколишнього середовища</i>	
Савченко В.Ф. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ.....	128
Курило М.М. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ ФЛЮСОВИХ КАРБОНАТНИХ ПОРІД ДЛЯ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ.....	134
Юник Н.В. ВИЗНАЧЕННЯ ОЧІКУВАНОГО ПРИРОСТУ РОЗВІДАНИХ ЗАПАСІВ ЗА РАХУНОК ОСВОЄННЯ ПРОГНОЗНИХ ЛОКАЛІЗОВАНИХ РЕСУРСІВ (НА ПРИКЛАДІ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ).....	139
Панков О.І. ВПЛИВ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ НА ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ.....	143
Анотації До відома авторів	

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА
КРИВОРІЗЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор -
Мазурок П.П., д-р екон. наук
Заступник головного редактора -
Плотніков О.В., д-р геол. наук
Відповідальний секретар -
Афанасьєв Є.В., д-р екон. наук
Бородюк В.М., член-кореспондент НАН України
Вітлінський В.В., д-р екон. наук
Зеленський О.С., д-р техн. наук
Каталенець А.І., д-р геол. наук
Кулішов В.В., канд. екон. наук
Одягайло Б.М., д-р екон. наук
Осадець С.С., д-р екон. наук
Павленко А.Ф., академік АПН України
Паранько І.С., д-р геол. наук
Савчук В.С., член-кореспондент НАН України
Сазонець І.Л., д-р екон. наук
Скидан С.О., д-р пед. наук
Федоров В.М., д-р екон. наук
Шайкан А.В., д-р екон. наук
Шкіря Н.Л., канд. екон. наук
Якубенко В.Д., д-р екон. наук

Науковий редактор – **Ткач О.І.**
Комп'ютерний набір, верстка і дизайн - **Віннік Н.В.**
Переклад англійською **Коржової Л.С.**

Засновник і видавець - Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 8683 від 23.04.2004 р.

Рекомендовано до друку вченою радою Криворізького економічного інституту (протокол № 6 від 20.01.2011 р.)

Адреса редакції:
Україна, 50000, м. Кривий Ріг,
проспект К.Маркса, 64.

Тел. (0564) 90-14-88
(056) 407-15-88

E-mail: Kaf_rps@kneu.dp.ua

Оригінал-макет виготовлено в Криворізькому економічному інституті ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»

Мови видання: українська, російська.
Підписано до друку 21.01.2011.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 9,51.
Умов. фарб.-відб. 9,65.
Наклад 300 прим. Замовлення № 29.

Надруковано на поліграфічній базі
ФОП Залозний В.В.
Свідоцтво про внесення до Держреєстру ДП № 133-р від 09.07.2007 р.
50065 м. Кривий Ріг, вул. Димитрова, 11
Тел. (0564) 92-10-23, (067) 569-01-35
E-mail: vald777@ukr.net

Опубліковані матеріали відображають точку зору авторів, яка може не збігатися з позицією редколегії збірника наукових праць

© Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
«Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ», 2011

Економіка підприємств та управління виробництвом, економіка галузей господарства

УДК 334.012.64:338.24

МІСЦЕ МАЛОГО БІЗНЕСУ У РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

І.Г.Брітченко*, 2011

ВНЗ Укркоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

У науковій статті наведено аналіз місця малого бізнесу в регіональній економіці та відображено соціально-економічний ефект від розвитку підприємництва. Розглянуті основні положення наслідків, особливий акцент поставлено на необхідність функціонування малого бізнесу на регіональному рівні. Проаналізовано вплив зовнішніх і внутрішніх факторів на розвиток економіки регіону.

Ключові слова: малий бізнес, регіональна економіка, соціально-економічне становище, розвиток регіону.

Постановка проблеми. Сталий розвиток регіону являє собою не лише поліпшення соціально-економічної ситуації на регіональному рівні, це стабільний, збалансований розвиток у всіх галузях економічної діяльності. Важливою ознакою стійкого поліпшення економіки, що характеризує процес зростання, є розвиток прибуткової діяльності підприємницьких структур. В умовах ринкової економіки прагнення бізнесу до розквіту існує постійно, що зумовлено специфікою ринкових відносин.

Світовий досвід і практика ведення господарства показує, що найважливішим компонентом цієї економічної системи є взаємозв'язок безлічі великих, середніх, малих підприємств та оптимальне їх співвідношення. Однак, найбільш динамічним елементом у структурі народного господарства є малий бізнес [2, с. 5]. Дослідження економічних процесів на рівні малого підприємства, вплив на регіональний розвиток є основною ланкою національної економіки. Ключова проблема стійкості соціально-економічної ситуації в регіоні постає в тому, що потрібно забезпечувати безперервне економічне зростання, яке гарантує високий рівень зайнятості [1].

Аналіз останніх досліджень публікацій. У більшості країн світу питання, пов'язані з розвитком підприємництва у малих містах і районах, є невід'ємною компонентою державної політики щодо подолання депресивності територій. У зв'язку з цим, важливе прикладне значення має імплементація досвіду у вітчизняній регіональній політиці. В сучасній економічній ситуації вирішення проблем регіонального розвитку та місце малого бізнесу в соціально-економічному розвитку як області, регіону, так і держави в цілому, є актуальним питанням. Науковець близького зарубіжжя Г.В. Бондаренко досліджує роль малого бізнесу в забезпеченні стійкого розвитку регіону [1]. Вітчизняний науковець В.І. Ляшенко розглядає регулювання розвитку малого підприємництва в Україні з урахуванням проблемних питань та їх вирішенням [2]. Аналітичний центр «Академія» досліджує вплив малого бізнесу регіонів на соціально-економічний розвиток держави. І.В. Саух розробляє нові концептуальні наукові підходи розвитку малого бізнесу в регіональному контексті [6].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження місця малого підприємництва у системі регіональної економіки держави, проблемних питань в економіці територій, які необхідно ліквідувати та попередити. У сучасній ринковій економіці важливість сталого регіонального розвитку ще недостатньо досліджена.

Завданнями написання статті є: з'ясувати місце малого бізнесу в системі регіональних відносин; визначити фактори впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на економіку регіону; запропонувати заходи щодо підвищення розвитку прибуткової підприємницької діяльності.

Виклад основного матеріалу. Малий бізнес є альтернативою великому, концентрованому виробництву, який сприяє підтримці конкурентного середовища в економіці, створює соціальний опір суспільному устрою, організованому на початку виникнення ринкової економіки, а також

*І.Г.Брітченко – д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України, ВНЗ Укркоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

формує новий соціальний прошарок підприємців. Функціонуючи, малий бізнес впливає на формування регіонального продукту, доходи населення, надає робочі місця, формує зайнятість населення, підприємницьке середовище, прибутки, витрати, конкурентоздатність і соціально-економічне становище регіону. Основа ринкової економіки – це конкуренція, що є стимулом економічного зростання, поліпшення якості продукції, прискорення науково-технічного прогресу, а на цій основі зниження витрат виробництва та вартості. Малі виробничі підприємства при реалізації продукції отримують окупність обладнання, що, в свою чергу, дає зниження вартості на продукцію, що побічно впливає на доходи населення регіону, меншими витратами за товари (роботи, послуги). Малий бізнес сприяє поліпшенню використання робочої сили, забезпеченню її мобільності й на цій основі – безперервному зростанню продуктивності праці [1].

До низки основних спрямувань дослідження і підтримки стійкого ефективного розвитку економіки регіону слід віднести стійкість виробничо-господарської діяльності малого підприємства. Найбільш важливою галуззю конкуренції виробників є ринки збуту і споживання особливо на регіональних рівнях, бо саме малий бізнес має змогу формувати конкретну регіональну специфіку, адаптовану до потреб споживачів, які мешкають або співпрацюють із регіоном, областю.

Роль малого бізнесу в реалізації регіональної соціально-економічної політики визначається функціями: мінімізації негативних соціальних наслідків переходу від централізовано-планової до ринкової економіки на рівні регіонів і населених пунктів; підвищення рівня гнучкості регіональних ринків та збалансування потреб і пропозицій; динамічного й порівняно низькозатратного створення нових робочих місць; створення механізмів упровадження інновацій та комерціалізації технологій; підвищення рівня інноваційності промислового виробництва, забезпечення стабільності господарської діяльності й ефективної реструктуризації промислових підприємств на базі таких форм господарської інтеграції як промислові бізнес-інкубатори, інноваційно-технологічні центри; внутрішнього стимулювання розвитку конкурентного середовища на регіональних ринках, послаблення монопольних тенденцій, підвищення рівня демократизації економічних відносин та утвердження економічних засад розвитку місцевого самоврядування [3].

Якщо розглянути макрорівень, то варто відстежити, що на економіку регіону можуть впливати фактори як зовнішнього, так і внутрішнього середовища. Зовнішнє середовище формується здебільшого регіональними програмами розвитку, здатними впливати на внутрішнє середовище.

Розвиток малого бізнесу є важливим фактором успішного вирішення проблем [6]:

- формування конкурентних цивілізованих ринкових відносин, сприяє кращому задоволенню потреб населення і суспільства в товарах і послугах;
- розширює асортимент і підвищує якість товарів та послуг (намагається задовольнити вимоги споживачів);
- наближення товарів і послуг до конкретного споживача;
- створення додаткових робочих місць, скорочення безробіття;
- формування соціального прошарку власників бізнесу;
- вивчення, дослідження і використання місцевих джерел сировини та відходів великих виробництв.

Низький рівень розвитку підприємництва, який може виражатися навіть і в неприбутковості, завдає таких негативних соціально-економічних наслідків [5]:

- суттєве погіршення ресурсного потенціалу: людського, матеріально-технічного, подальше наближення більшості малих міст і сіл України до межі зникнення, посилення трудової міграції та надмірної концентрації бізнесу і господарських ресурсів в обласних центрах і великих містах;
- призупинення темпів розвитку підприємництва регіону і держави взагалі, гіпертрофоване зростання центру за рахунок виснаження периферії, сповільнення темпів соціально-економічного розвитку країни. Як наслідок, більшість регіонів є дотаційними або депресивними, а нерівномірність регіонального розвитку на території України очевидною;
- скорочення обсягів фінансових надходжень до місцевих бюджетів, що призводить як до посилення соціально-економічних диспропорцій регіонального і субрегіонального розвитку в Україні, так і до погіршення соціально-побутової інфраструктури малих міст, які часто впливають на соціально-економічне становище всього регіону;
- погіршення демографічної ситуації у малих містах і районах;

- формування у суспільстві негативного ставлення до ведення підприємницької діяльності та подальше погіршення рівня інвестиційної привабливості малих міст і сільських територій;
- посилення тінізації бізнесу в малих містах і районах (особливо у прикордонних районах області) через участь населення у «човниковій» торгівлі підакцизними товарами;
- незначне збільшення обсягів інвестицій, які майже не вкладають у вітчизняні підприємства малого бізнесу, за рахунок чого зменшується ресурсна база економічного розвитку;
- наявність проявів бізнесових відмінностей між громадянами регіонів України, які проживають у різних регіонах, малих містах і на сільських територіях внаслідок концентрації ресурсів та інфраструктури підтримки підприємництва у великих містах та обласних центрах.

Активізація підприємницької діяльності значною мірою залежить від ефективності регіональної політики підтримки підприємництва. Аналіз програмних документів таких країн, як Чехія, Польща, Хорватія, Китай, Японія, США, засвідчує наявність у національних, регіональних і місцевих програмних документах відповідних розділів, що включають у себе заходи, спрямовані на забезпечення розвитку підприємництва на окремих територіях і сільській місцевості. Принципова відмінність місцевих програм документів розвитку підприємництва цих країн, порівняно з вітчизняними, полягає у значно більших обсягах фінансування і в акцентах на розвиток розгалуженої інфраструктури підтримки підприємництва; ширшому арсеналі механізмів фінансово-кредитного сприяння сектору малого підприємництва; створення сприятливих умов для розвитку малого бізнесу у сфері АПК. Для розвитку підприємництва країни ЄС застосовують універсальні засоби, а саме: розвиток бізнесу з використанням нових технологій; підвищення якості робочої сили; розширення інформаційного обміну інноваціями [5].

Моніторинг активності розвитку малого підприємництва та основних показників впливу має важливе значення для аналізу і регулювання загального економічного прогресу будь-якого суспільства. В регіонах України впроваджено цей захід, однак лише цього недостатньо для підтримки розвитку малого бізнесу як на регіональному, так і на загальнодержавному рівнях.

На сучасному етапі розвитку вітчизняна економіка повинна сформулювати нову парадигму регіонального малого підприємництва, головним елементом якої є створення вертикально-інтегрованої організаційно-економічної системи розвитку, що об'єднувала б усі рівні функціонування економіки регіону: від малих підприємств – до промислових гігантів [6].

Одним із найважливіших завдань є забезпечення стійкого процесу розвитку і стабільного економічного зростання на основі застосування інноваційних методів підвищення конкурентоспроможності економіки держави. Піраміда методів досягнення конкурентоспроможності змінюється в залежності від стану, результатів, темпів соціально-економічного зростання конкретної країни. Внесок малого підприємництва, безпосередньо пов'язаного з економічною відповідальністю та ризиком підприємців у формування конкурентного середовища, де ринкові відносини набувають динамічності, важко переоцінити. Одним із засобів підвищення ролі приватної підприємницької ініціативи у загальній конкурентоспроможності економіки є використання кластерних організаційних технологій [6].

На думку М.Портера, кластер – це зосередження в географічному регіоні взаємопов'язаних підприємств та установ у межах окремої галузі [4, с. 78]. Тобто, кластер ототожнює територіально-виробничий комплекс, який відрізняється окремою специфікою.

Саме підприємства малого бізнесу можна групувати за кластерним принципом регіональної ознаки, тобто створювати групи на регіональному рівні з метою допомоги в роботі місцевого самоврядування.

Для цього необхідно вивчити світовий досвід організації та функціонування кластерів; сформувати систему підготовки фахівців для роботи в умовах кластерізації економіки; розробити дієву систему заходів підтримки формування та розвитку регіональних кластерів на основі довгострокової стійкої регіональної стратегії; розробити і терміново закріпити на законодавчому рівні нормативно-правові документи щодо регламентації функціонування кластерів.

Таким чином, кластерні технології – це новий шлях розвитку не тільки малого підприємництва певного регіону, а й національної економіки в цілому [6]. Крім того, необхідним є створення кластерних комплексів на регіональних рівнях, специфікою яких буде ознака малого бізнесу та опрацювання заходів поліпшення розвитку прибуткової підприємницької діяльності на регіональних рівнях.

Висновки. Отримані результати у статті щодо методологічних і практичних проблем місця малого бізнесу в регіональній економіці свідчать про досягнення поставленої мети і завдань дослідження та дають змогу зробити такі висновки:

1. Розвиток малого бізнесу в регіональній економіці – це один із головних напрямів соціально-економічного розвитку. Функціонуючи, малий бізнес впливає на регіональний продукт, доходи населення, надає робочі місця, створює зайнятість населення, підприємницьке середовище, прибутки, витрати, конкурентоздатність регіону.

2. На економіку регіону можуть впливати фактори зовнішнього і внутрішнього середовища. Як правило, головними факторами зовнішнього середовища виступають законодавчі акти та регіональні програми розвитку, які, в свою чергу, мають змогу впливати на внутрішнє середовище.

3. У регіонах України необхідне комплексне впровадження використання кластерних комплексів на регіональних рівнях за ознаками малого бізнесу та опрацювання заходів поліпшення розвитку прибуткової підприємницької діяльності. До низки основних спрямувань підтримки стійкого ефективного розвитку економіки регіону слід віднести стійкість виробничо-господарської діяльності малого підприємства. Малий бізнес має змогу формувати конкретну регіональну специфіку, адаптовану до потреб споживачів, які мешкають або співпрацюють із регіоном.

Література:

1. Бондаренко Г.В. Роль малого бізнесу в забезпеченні устойчивого розвитку регіону / Г.В. Бондаренко // Матеріали XI регіональної науково-технічної конференції «Вузівська наука Северокавказському регіону». – Т. 3. Економіка. – Ставрополь: СевКавГТУ, 2007. – 267 с.
2. Ляшенко В.И. Регулирование развития малого предпринимательства в Украине: проблемы и пути решения: монография / НАН Украины Ин-т економіки пром-сти. – Донецк, 2007. – 452 с.
3. Офіційний сайт аналітичного центру Академія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.academia.org.ua>.
4. Портер М. Конкуренция: Пер. с англ. – М.: Вильямс, 2001. – С. 78.
5. Розробка стратегії розвитку малого бізнесу в малих містах з урахуванням світового досвіду, визначення першочергових завдань у цій сфері (за матеріалами Львівської області) [Електронний ресурс]. – <http://old.niss.gov.ua>.
6. Саух І.В. Малий бізнес в аспекті регіонального розвитку: нові концептуальні підходи / І.В. Саух / Вісник Київського інституту бізнесу та технологій [Електронний доступ]. – <http://www.nbuv.gov.ua>.
7. Стеченко Д.М. Наукова сутність процесу кластеризації у сфері туризму / Д.М. Стеченко // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права: Економіка галузей господарства [Електронний доступ]. – <http://www.univer.km.ua>.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

Г.Філюк, К.Ульянов*, 2011

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

У статті розглянуті різні підходи до визначення конкуренції в економічній науці, розкриті її ознаки. Показана відмінність тлумачення конкуренції у працях вітчизняних дослідників.

Ключові слова: конкуренція, конкурентний ринок, конкурентне суперництво.

Сьогодні, коли конкурентоспроможність виступає провідним фактором активізації ринкових ініціатив і практично перетворюється на елемент національної ідеї України, тема конкуренції стає надзвичайно актуальною. Науковий інтерес викликають різні фундаментальні та прикладні аспекти дослідження конкуренції: від макроекономічного аналізу наслідків її розвитку для суспільства – до виявлення параметрів реальної конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів, які діють на національних і міжнародному ринках; від мікроекономічних досліджень ринкових станів і умов ціноутворення – до визначення та опису видів, методів, стратегій, тактик і форм конкурентної поведінки економічних агентів.

***Г.Філюк** – д-р. екон. наук, доцент, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

К.Ульянов – доцент, Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Д.П. Волков

У статті досліджуються проблемні питання щодо визначення основних ключових компонентів методики аналітичного дослідження логістичної діяльності. Визначено відповідні параметри оцінки, відносно яких повинна проводитися характеристика функціонування матеріально-технічного забезпечення машинобудівних підприємств.

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ У СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДТВОРЕННІ: ЕВОЛЮЦІЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ПОГЛЯДІВ (XVII–XIX ст.)

А.Ю. Семенов

У статті на основі аналізу вітчизняних і зарубіжних наукових джерел узагальнено економічні погляди представників різних наукових шкіл XVII–XIX ст. щодо ролі фінансових установ у суспільно-економічному відтворенні країни. Доведено, що означений період відзеркалював динаміку поступу в розумінні вченими вагомої ролі банків у сприянні торгівлі, значення депозитних операцій банків як засобу стимулювання розвитку економіки і місця кредитних інститутів у трансформації заощаджень в інвестиційні ресурси.

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ

В.Ф. Савченко

Надаються принципи формування системи інструментів національної екологічної політики, рівні та чинники запровадження її економічного механізму. Пропонується інформаційне забезпечення механізму природокористування. Визначена методика впровадження механізму природоохоронних заходів. Висновки містять у собі пропозиції щодо вдосконалення охорони довкілля і природокористування.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННОЇ БАЗИ ФЛЮСОВИХ КАРБОНАТНИХ ПОРІД ДЛЯ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ

Курило М.М.

Проаналізовано дані Державного балансу запасів корисних копалин, результати геологічного, техніко-економічного вивчення родовищ карбонатних порід. Визначені кількісні і якісні характеристики мінерально-сировинної бази флюсових вапняків. Проведено оцінку можливого приросту запасів флюсових вапняків за рахунок реструктуризації запасів карбонатних порід для інших напрямків використання.

ВИЗНАЧЕННЯ ОЧІКУВАНОГО ПРИРОСТУ РОЗВІДАНИХ ЗАПАСІВ ЗА РАХУНОК ОСВОЄННЯ ПРОГНОЗНИХ ЛОКАЛІЗОВАНИХ РЕСУРСІВ (НА ПРИКЛАДІ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ)

Н.В. Юник

У роботі запропонована методика розрахунку очікуваного приросту розвіданих запасів (коди класів 111+121) за рахунок прогнозних локалізованих ресурсів (код класу 334_{лок}). На прикладі фонду виявлених об'єктів, що перебувають у резерві Державної геологічної служби, зроблена оцінка можливого приросту розвіданих запасів при їх освоєнні. Розраховані показники пропонуються до застосування при визначенні початкової вартості спеціальних дозволів на користування надрами для виявлених об'єктів.

ВПЛИВ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ НА ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ

О.І. Панков

За останні десятиріччя значно збільшився антропогенний вплив на природне довкілля. В Україні аграрний сектор є одним із найбільших джерел забруднення навколишнього середовища. Аграріям необхідно шукати шляхи зменшення такого впливу та впроваджувати найкращі практики управління природними ресурсами на засадах сталого (збалансованого) розвитку. Однією з наявних опцій зменшення навантаження на екосистеми є залучення у процес збереження природи представників фінансового сектору. Комерційні банки України представлені у всіх секторах економіки держави через інвестиційно-кредитну діяльність. Сьогодні аграрний сектор України стрімко розвивається. Цей процес відбувається не без участі фінансових установ, оскільки саме вони є джерелом фінансових ін'єкцій розвитку. Зменшення впливу на природне довкілля за допомогою фінансового сектору передбачається шляхом запровадження дружніх до довкілля принципів співпраці між фінансовим і сільськогосподарським секторами.

АННОТАЦІЇ

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ – ФАКТОР РАЗВИТИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА

Л.М. Осмятченко

В процессе исследования доказано, что инновационный потенциал предприятия является одним из основных показателей, который дает возможность оценить процесс развития интеллектуального капитала.

МЕСТО МАЛОГО БИЗНЕСА В РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ

И.Г. Бритченко

В научной статье приведен анализ места малого бизнеса в региональной экономике и отображен социально-экономический эффект от развития предпринимательства. Рассмотрены основные положения последствий, особенный акцент поставлен на необходимость функционирования малого бизнеса на региональном уровне. Проанализировано влияние внешних и внутренних факторов на развитие экономики региона.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ИССЛЕДОВАНИЯ КОНКУРЕНЦИИ

Г.Филук, К.Ульянов

В статье рассмотрены разные подходы к определению конкуренции в экономической науке, раскрыты ее признаки. Показано отличие толкования конкуренции в трудах отечественных исследователей.